

Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul I

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: Concepte și metodologii în științele sociale

Codul: HTR 1103

Numărul de credite: 4

Locul de desfășurare: Facultatea de Istorie și Filosofie, Catedra de Istorie Contemporană și Relații Internaționale

Programarea în orar a activităților: Miercuri, de la 8-10(curs)

Marti, de la 12-14(seminar)

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator:

Nume, titlul științific: Conf.univ.dr. Dan Chiribuca

Informații de contact: dchiribuca@socasis.ubbcluj.ro

Ore de audiență: conform orar

III. Descrierea disciplinei, competențe dobândite:

Obiectivul cursului.

Cursul urmărește să familiarizeze studenții cu metodele și tehnicile utilizate în cercetarea socială. În cadrul cursului vor fi prezentate principalele aspecte teoretice și practice asociate metodologiilor cantitative și calitative, punându-se un accent deosebit pe evidențierea specificului acestor abordări, a avantajelor și limitelor specifice fiecărei metode. Sunt prezentate și comentate exemple concrete de utilizare în cercetarea socială realizată în România. Componenta didactică este dublată de o finalitate aplicativă, studenții având obligația de a realiza în cadrul seminarului un proiect de cercetare.

Competențe specifice disciplinei:

cunoașterea principalelor perspective teoretice ce fundamentează cercetarea empirică în științele sociale, cunoașterea principalelor metode de cercetare utilizate în cercetarea socială, înțelegerea avantajelor și limitelor specifice principalelor metode utilizate în cercetarea socială, înțelegerea principiilor care stau la baza proiectării și realizării unei cercetări, înțelegerea principiilor care stau la baza realizării instrumentelor de cercetare evaluarea metodelor și instrumentelor utilizate în realizarea unor cercetări concrete, proiectarea unor metodologii de cercetare adecvate și valide, realizarea unor instrumente de cercetare (chestionar, grilă analiza de conținut, eșantion), evaluarea validității unor instrumente de cercetare.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Rotariu, Traian, Iluț, Petru, Ancheta sociologică și sondajul de opinie, Polirom, Iași, 2006
2. Chelcea, Septimiu, Metodologia cercetării sociologice, Economică, București, 2001
3. Francois de Singly, Blanchet, Alain, Gotman, Anne, Kaufmann, Jean-Claude, Ancheta și metodele ei: chestionarul, interviul de producere a datelor, interviul comprehensiv, Polirom, Iași, 1998.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei

Videoproiector, calculator

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Tema 1:

Introducere în tematica disciplinei. Prezentarea readerului, clarificarea cerințelor privind activitățile studenților în timpul semestrului și a criteriilor de evaluare.

Bibliografie

1. R: Anthony Giddens, Sociologie, All, 2000, 577-600
2. Ronald F. King, Strategia cercetării, Polirom, 2005, p. 47-69

Tema 2:

Probleme generale ale cercetării sociologice. Fundamentele cunoașterii cotidiene: experiența, tradiția, autoritatea. Erorile simțului comun. Dimensiunile constitutive ale cunoașterii științifice: raționalitatea și verificarea empirică. Cercetarea științifică a socialului: monismul și dualismul metodologic. Aspecte epistemologice și ontologice asociate abordărilor pozitivistice și interpretative. Strategii și metode de cercetare asociate celor două abordări.

Bibliografie

1. O: Rotariu, Traian, Iluț, Petru, Ancheta sociologică și sondajul de opinie, Polirom, Iași, 2006, p.9-26
2. Chelcea, Septimiu, Metodologia cercetării sociologice, Economică, București, 2001, p.17-40
3. R: Earl Babbie (1998), The Practice of Social Research, Wadsworth, p. 5-27
4. Alan Bryman (2004), Social Research Methods, Oxford University Press, p. 3-24

Tema 3

Etapele cercetării. Factorii ce influențează alegerea temei. Clarificarea și specificarea interogațiilor de cercetare. Stabilirea ipotezelor. Operaționalizarea conceptelor.

Bibliografie

1. O: David de Vauss (1996), Surveys in Social Research, UCL Press, p.27- 59
2. Chelcea, Septimiu, Metodologia cercetării sociologice, Economică, București, 2001, p.74-83, p.97-125.
3. R: Earl Babbie (1998), The Practice of Social Research, Wadsworth, p. 105-139.
4. Rotariu, Traian, Iluț, Petru, Ancheta sociologică și sondajul de opinie, Polirom, Iași, 2006, p.223-232.

Tema 4

Etapele cercetării. Alegerea metodelor și tehnicilor. Factori ce influențează alegerea metodelor. Construcția instrumentelor: cerința fidelității și a validității. Delimitarea universului de studiu. Studiul pilot.

Bibliografie

- 1.O: David de Vauss (1996), *Surveys in Social Research*, UCL Press, p.27- 44
2. R: Earl Babbie (1998), *The Practice of Social Research*, Wadsworth, p. 105-139

Tema 5

Calitativ și cantitativ în științele sociale. Precizarea noțiunilor în raport cu atributele obiectelor studiate. Distincția numărare-măsurare. Calitativ versus cantitativ la nivelul strategiilor de cercetare. Măsurarea în cercetarea socială. Scale de evaluare. Scale nominale: construirea tipologiilor. Scalarea ordinală; scale tip Likert și Guttman. Scale de intervale și de rapoarte. Caracteristici definatorii, utilitate, limite

Bibliografie

1. O: Rotariu, Traian, Iluț, Petru, *Ancheta sociologică și sondajul de opinie*, Polirom, Iași, 2006, p.26-32
2. Chelcea, Septimiu, *Metodologia cercetării sociologice*, Economică, București, 2001, p.131-139; 301-344
3. R: Alan Bryman (1988), *Quantity and Quality in Social Research*, Unwin Hyman, p.11-72, 93-126
4. Earl Babbie (1998), *The Practice of Social Research*, Wadsworth, p. 105-139

Tema 6

Metoda anchetei. Atribute definatorii. Tehnici de anchetă: față în față, telefon, poștă, internet; atribute definatorii, utilitate, avantaje și limite. Critici aduse metodei: epistemologice, tehnice.

Bibliografie

1. O: Rotariu, Traian, Iluț, Petru, *Ancheta sociologică și sondajul de opinie*, Polirom, Iași, 2006, p.63-85
2. R: Earl Babbie (1998), *The Practice of Social Research*, Wadsworth, p. 235-259
3. David de Vauss (1996), *Surveys in Social Research*, UCL Press, p.106-125

Tema 7

Construcția chestionarului. Factori ce influențează conținutul și forma chestionarului. Structura chestionarelor. Tipuri de întrebări: în funcție de conținut, în funcție de modalitatea de înregistrare a răspunsurilor. Caracteristici definatorii, utilitate, avantaje și limite ale fiecărui tip. Reguli privind formularea întrebărilor de chestionar.

Bibliografie

1. O: Rotariu, Traian, Iluț, Petru, *Ancheta sociologică și sondajul de opinie*, Polirom, Iași, 2006, p.95-118.
2. Francois de Singly, Blanchet, Alain, Gotman, Anne, Kaufmann, Jean-Claude, *Ancheta și metodele ei: chestionarul, interviul de producere a datelor, interviul comprehensiv*, Polirom, Iași, 1998, p.33-81.
3. R: Alan Bryman (2004), *Social Research Methods*, Oxford University Press, p. 144-162.
4. Foddy, William (2001): *Constructing Questions for Interviews and Questionnaires*, Cambridge, University Press (Chap. 2, 3, 4, 5).
5. David de Vauss (1996), *Surveys in Social Research*, UCL Press, p.80-105.

Tema 8

Interviul: Tipuri de interviuri. Interviul structurat, semistrukturat și nestructurat. Interviul individual și interviul de grup. Aria de aplicabilitate a metodei și limitele sale. Procedee de eșantionare și selecția respondenților. Focus grupul: Tipuri de focus grupuri și aria de utilizare a lor. Limitele metodei. Planificarea unui focus-grup. Construirea instrumentelor de cercetare; tipuri de întrebări. Pregătirea și moderarea focus-grupului. Componenta unui grup. Procedee de eșantionare și recrutare a participanților.

Bibliografie

1. O: Chelcea, Septimiu, Metodologia cercetării sociologice, Economică, București, 2001, p.262-286.
2. Krueger, Richard A.; Casey, Mary Anne, Metoda focus grup: Ghid practic pentru cercetarea aplicată, Iași: Polirom, 2005, p.21-91.
3. R: Blanchet, Alain; Gotman, Anne, „Interviul de producere a datelor”, în De Singly, Francois; Blanchet, Alain; Gotman, Anne; Kaufmann, Jean-Claude, Anchetă și metodele ei: chestionarul, interviul de producere a datelor, interviul comprehensiv, Iași: Polirom, 1998, p. 113-155.
4. Bulai, Albert, Focus – Group, Bucuresti, Paideea, 2000, p. 31-115.

Tema 9

Analiza documentelor. Ce este un document? Tipuri de documente utilizate în cercetarea socială. Statisticile oficiale. Avantaje și limite ale statisticilor oficiale. Metoda analizei de conținut. Atribute definatorii și concepte cheie. Tipuri de analiză în funcție de obiectivele cercetării. Etapele realizării analizei de conținut. Avantajele și limitele metodei.

Bibliografie

- 1.O: Chelcea, Septimiu, Metodologia cercetării sociologice, Economică, București, 2001, p.131-139; p.465-542.
2. R: Earl Babbie (1998), The Practice of Social Research, Wadsworth, p. 291-325
3. Alan Bryman (2004), Social Research Methods, Oxford University Press, p. 181-198, p. 200-217.
4. Anders Hansen, Simon Cottle, Mass Communication Research Methods, Palgrave 1998; p. 91-130.

Tema 10

Observația. Definiție. Atribute definatorii. Tipuri de observație: structurată, nestructurată, participativă, neparticipativă. Etapele realizării unei observații structurate. Grila de categorii. Eșantionarea. Avantaje și limite.

Bibliografie

1. O: Chelcea, Septimiu, Metodologia cercetării sociologice, Economică, București, 2001, p.131-139; 351-383.
2. R: Alan Bryman (2004), Social Research Methods, Oxford University Press, p. 164 -179.

Tema 11

Experimentul în cercetarea socială. Caracteristicile definatorii ale metodei experimentale. Conceptele fundamentale ale metodei. Schema logică a experimentului.

Particularitățile experimentării în științele sociale. Avantajele și limitele metodei: factori ce influențează validitatea internă și externă a metodei experimentale.

Bibliografie

1. O: Chelcea, Septimiu, Metodologia cercetării sociologice, Economică, București, 2001, p.387-464.
2. R: William Lawrence Newman (1997), Social Research Methods, Quantitative and Qualitative Approaches, p. 176-199.
3. Earl Babbie (1998), The Practice of Social Research, Wadsworth, p. 211-235.

Tema 12

Eșantionarea. Principiile cercetării selective. Avantajele cercetării selective. Concepte și termeni cheie: populația studiului, unitate de eșantionare, cadru de eșantionare. Reprezentativitatea eșantionului: definiție, dimensiuni definatorii. Factori ce influențează reprezentativitatea.

Bibliografie

1. O: Rotariu, Traian, Iluț, Petru, Ancheta sociologică și sondajul de opinie, Polirom, Iași, 2006, p.159-167
2. R: Alan Bryman (2004), Social Research Methods, Oxford University Press, p. 83-106
3. David de Vauss (1996), Surveys in Social Research, UCL Press, p.60-79

Tema 13

Tipuri de eșantioane: aleatoare, nealeatoare – atribute definatorii. Proceduri clasice de eșantionare. Eșantionarea simplă aleatoare. Eșantionarea prin stratificare. Eșantionarea multistadială. Eșantionarea multifazică. Eșantionarea pe cote. Eșantioane fixe-panel. Aspecte practice ale eșantionării.

Bibliografie

1. O: Rotariu, Traian, Iluț, Petru, Ancheta sociologică și sondajul de opinie, Polirom, Iași, 1996, p. 162-187.
2. R: Alan Bryman (2004), Social Research Methods, Oxford University Press, p. 83-106.
3. David de Vauss (1996), Surveys in Social Research, UCL Press, p.60-79.

Tema 14

Dezbateri epistemologice în studiul relațiilor internaționale contemporane.

Bibliografie:

1. Günther Auth, A 'New' International Relations: More Social than Science, www.globalpolitics.net
2. Bruce Russett, "International relations", in Kimberly Kempf-Leonard, ed., *Encyclopedia of Social Measurement*, San Diego, 2003
3. Yale H. Ferguson and Richard Little, *From International Politics to Global Politics: An Evolving Field*, paper presented in Hague, 2004
4. John Baylis, Steve Smith and Patricia Owens, eds., *The Globalization of World Politics*, Oxford Univ. Press, 2004.

VII. Modul de evaluare

Evaluarea finală – a se preciza detaliat modalitatea practică de evaluare finală	
La stabilirea notei finale se iau în considerare	Ponderea în notare, exprimată în % {Total=100%}
- răspunsurile finale la examenul scris	60
- testarea periodică prin lucrări de control la seminar	30
- realizarea unui proiect/ designul unui instrument de cercetare	10

Modalitatea practică de evaluare finală,

Examen scris

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența obligatorie la minim 70% din seminarii. Absența la mai mult de 4 seminarii, precum și nepromovarea testelor preliminare, presupune neadmiterea la examenul final.

IX. Bibliografia opțională:

Alan Bryman, Social Research Methods, Oxford University Press, 2004
David de Vauss , Surveys in Social Research, Routledge, 2002
Earl Babbie, The Practice of Social Research, Wadsworth, 1998
Foddy, William, Constructing Questions for Interviews and Questionnaires, Cambridge, University Press, 2001
William Lawrence Newman, Social Research Methods, Quantitative and Qualitative Approaches, 1997